

Det utfordrende samspillet om ordningen forutsetninger for å lykkes

Nettverksseminar på Høgskolen på Vestlandet,
campus Stord

Det utfordrende samspillet om ordningen

Tre sentrale aspekter:

- Ulike *arenaer* for kvalifiseringen
- *Innholdet* i kvalifiseringen
- *Styringen* av kvalifiseringen (Smeby og Mausethagen, 2017).
(*implisitt nivåer*)

Å identifisere samspill og hensiktsmessige balansepunkter mellom kvalifiseringen i utdanning og arbeid, integrasjon mellom ulike kunnskapsdimensjoner og styring og organisering er viktig for å forstå det særegne ved og utvikle kvaliteten til profesjonell yrkesutøvelse.

En kjensgjerning...

- at det utdanningspolitiske systemet (KD), det byråkratiske systemet (Udir.) det vitenskapelige/faglige systemet, som universiteter og høyskoler representerer og det organisasjonspolitiske systemet, må samspille – innen og mellom nivå.

Det betyr at styringen av kvalifisering – og i vår sammenheng ordningen – fordrer en type styring av sak, struktur og personer.

Forankring

I *Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen* forsterkes en forventning om samarbeid mellom parter som skal støtte skoler i utvikling av et profesjonsfelleskap.

Et av innsatsområdene for *Lærerutdanning 2015 Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene* er **Profesjonsutvikling for nyutdannede** hvor det uttrykkes en forventning om: Aktive profesjonsfelleskap i barnehager og skoler som arbeider systematisk med profesjonalisering, inkludert god innføring av alle nyutdannede lærere i profesjonsfelleskapene

Hva sier overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen?

- <https://www.regjeringen.no/contentassets/37f2f7e1850046a0a3f676fd45851384/overordnet-del--v>
- God skoleutvikling krever rom for å stille spørsmål og lete etter svar og et profesjonsfellesskap som er opptatt av hvordan skolens praksis bidrar til elevenes læring og utvikling. **Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen.** Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak. **Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler fremmer en delings- og læringskultur.**

Profesjonelle faglige fellesskap

Feiman-Nemser (2001) hevder at former og strukturer i seg selv ikke garanterer at lærere lærer, og understreker en visjon om faglig læring som skjer i fellesskap som er preget av:

- Spørsmål, en kritisk holdning og engasjement til arbeidet som lærer
- Et fokus på klasserommet hvor man prøver ut, eksperimenterer og diskuterer spørsmål knyttet til elever, undervisning og læring (didaktisk tenkning en forutsetning for profesjonell utvikling, Dale 1999)

Profesjonelle praksisfelleskaps bidrag til nye kollegaer

- Bidra med kunnskap om elever, læreplaner og kontekst;
- Bidra med å designe/utforme læreplaner og planer for undervisning;
- Bidra til å utvide et repertoar av måter å undervise og samarbeide på (oppstart/avslutning av timer, arbeids- og vurderingsmåter, foreldremøter, utviklingssamtaler, IOP, etc.)
- Diskutere utvikling av læringsfelleskap i klasser
- Legge til rette for læring **i og fra** praksis.

Dualitet mellom innhold og struktur

"Å legge til rette for læring innebærer å organisere deltakelse og meningsdannelse", sier Havnes (2000, s.96).

Men deltakelse i sosiale praksiser er ikke nok for profesjonalisering i undervisningssammenheng; samhandlingen må skje innen visse rammer. Deltakelse og strukturer kan heller ikke ses isolert fra hverandre. De danner en enhet i sin dualitet og konstituerer kultur (Hanssen og Østrem, 2013). På den ene siden vil spesielle måter å delta på påvirke strukturen. På den andre siden vil strukturer både kunne begrense og stimulere til deltakelse og på denne måten prege en undervisningskultur. Dermed vil deltakelse og strukturer ses som nødvendige forutsetninger for hverandre.

Hva sier nasjonale retningslinjer?

Gjennom veiledning av nyutdannede lærere,

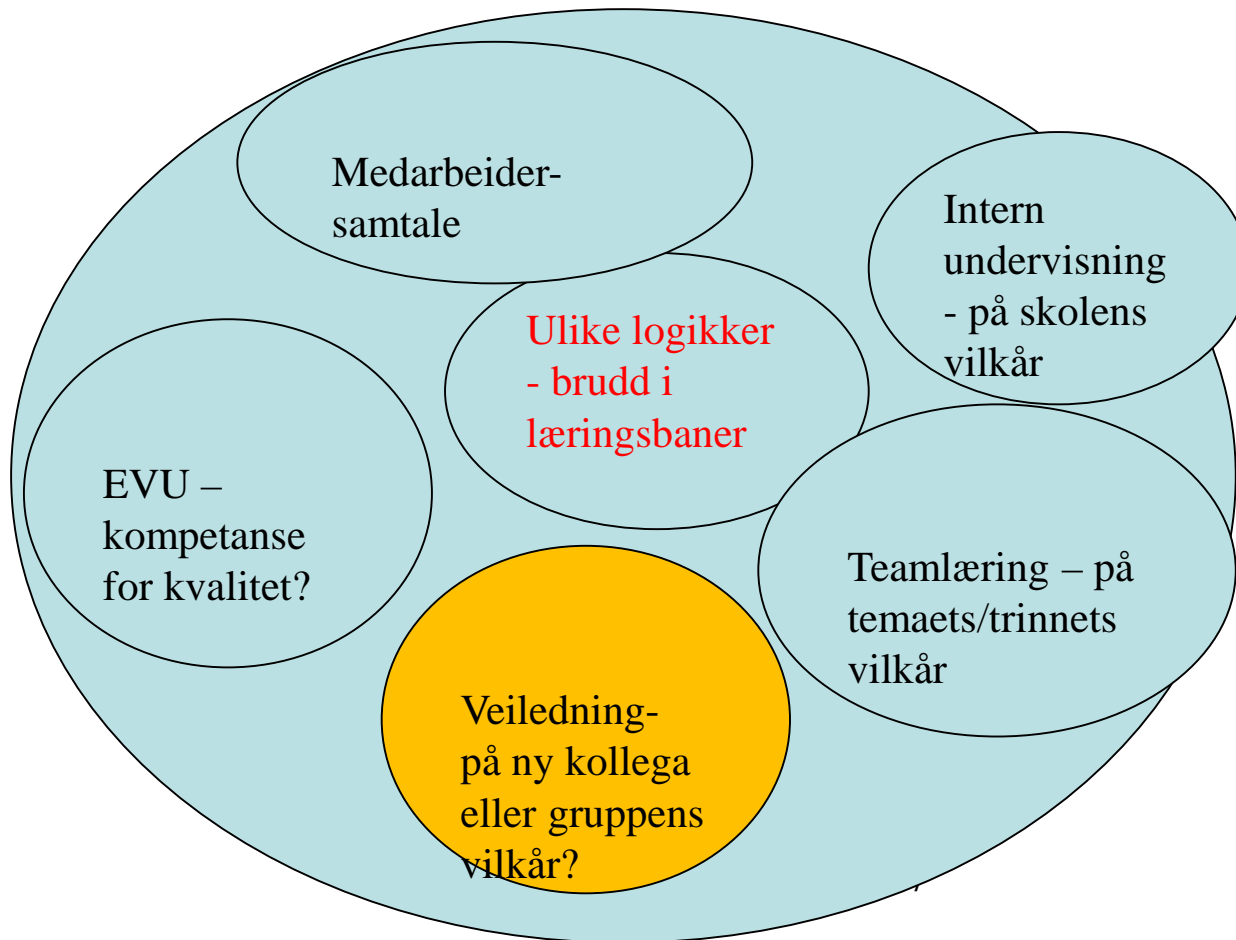
praktisk profesjonsutøvelse,

kollegialt samarbeid

og videreutdanning

vil lærerкомпетansen utvikles videre etter endt utdanning

Kvalifisering av nyutdannede må settes i sammenheng med de øvrige kvalifiserings- og læringsprosessene i organisasjonen

Forutsetninger for å lykkes

Å utfordre den naturlige innstilling (Schütz 2005).

Säljö (1999) hevder at oppfatninger kan forandres gjennom tilgang til vitenskapelig tenkning begreper, bilder og metaforer – kanskje kan «**kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse og deltaking i profesjonsfelleskap» være begreper vi som nettverk kan tenke og snakke i?**

Å være oppmerksomme på forholdet substans og struktur (ordning)

I større grad vektlegge didaktisk tenkning som i følge Dale 1999 er en forutsetning for profesjonell utvikling (hvordan blir ordningen da?)

Alle parter må operere som grensekryssere (Akkerman & Bakker, 2011)

Vi må tørre ta den *Den Nødvendige diskusjon* (Kjeldstadli 2010).

Faren er at når vi «gjør det vi alltid har gjort», reproduseres en etablert rolleforståelse samtidig som vi reduserer vår undervisnings/veiledningspraksis til en statisk virksomhet (Strømsø, Lycke og Lauvås, 2006).